

Schotland

1 Het zuiden	117
2 Midden-Schotland	331
3 Het noorden	475

Inhoud

Niet te missen.....8

Bijzondere kastelen12

**Hoogtepunten
van Michelin**.....14

Reisplanner22

Met het gezin.....32

DE REIS VOORBEREIDEN

Naar Schotland38

Voor het vertrek41

Schotland van A tot Z.....47

Evenementen58

Boeken, films en series...60

xavierarnau/Getty Images Plus

dcookd/Getty Images Plus

MEER WETEN OVER SCHOTLAND

Welkom in Schotland64

Natuur78

Geschiedenis85

Kunst en cultuur.....96

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 Het zuiden

Edinburgh	120
Linlithgow en de zuidoever van de Firth of Forth	178
Dunbar	190
Duns	205
Tweed Valley	209
Kelso	222
Selkirk	233
Dumfries	241
Kirkcudbright	252
Ayr en omgeving	265
Isle of Arran	272
Glasgow	277
Clyde Valley	322

2 Midden-Schotland

Stirling	334
Loch Lomond & The Trossachs National Park	350
Oban	368
Isle of Mull	381
Isle of Islay en Isle of Jura	390
Dunfermline	396
Kirkcaldy	406
Saint Andrews	410
Dundee	426
Perth	443
Pitlochry	461

3 Het noorden

Fort William	478
Skye	494
Buiten-Hebriden	508
Wester Ross	526
De noordkust	546
Inverness	559
Cairngorms National Park	578
Elgin	588
Dufftown en het land van de whisky	596
De kust van Aberdeenshire	602
Aberdeen	610
Dee Valley en kastelen in de Grampians	622
Stonehaven	636
Orkney Islands	640
Shetland Islands	655

Register	662
Kaarten en plattegronden	677

 **Raadpleeg voor iedere
plaats ons adresboekje**

Niet te missen

Tweed Valley

Jazeker, van de beroemde wollen stof! Maar Tweed Valley is in de eerste plaats een schitterend gebied met weidse vergezichten en vriendelijke heuvels langs de rivier de Tweed, die hier de grens tussen Schotland en Engeland vormt. **Zie blz. 209.**

Flavio Vallenari/Getty Images Plus

georgeclerk/Getty Images Plus

Loch Lomond

Dit is de parel van het Trossachs National Park, midden in het romantische hart van Schotland: het land van ijle nevels boven stille meren, van groenbeboste heuvels en van heidevelden zo ver het oog reikt. **Zie blz. 350.**

sara_winter/Getty Images Plus

Isle of Skye

Majestueuze bergen, fjorden en lochs, ruige kliffen en lieflijke *fairy pools*... Woorden schieten te kort om de grootse schoonheid van dit eiland te beschrijven. **Zie blz. 494.**

Orkney Islands

De woeste charme van het Schotse berglandschap, de eeuwenoude cultuur van de Vikingen, maar ook otters, dolfijnen, potvissen, zeehonden en papegaaiduikers – op deze archipel vind je het allemaal! **Zie blz. 640.**

theasis/Getty Images Plus

Jui-Chi Chan/Getty Images Plus

Edinburgh

Dit is de koningin van de Europese citytrips! En terecht, want met een machtige rivier, een stoer kasteel, middeleeuwse straatjes, festivals, pubs en een unieke, gastvrije sfeer heeft de Schotse hoofdstad alles wat je je op vakantie kunt wensen. **Zie blz. 120.**

Hoogtepunten van Michelin

Vreemde basaltformaties op het eiland Staffa
Totajla/Getty Images Plus

♥ **Ga op bezoek** bij Neil Campbell, het clanhoofd uit Inveraray in Midden-Schotland. Het kasteel van deze hertog van Argyll is zo fraai dat het al vaak voor film- en tv-opnames is gebruikt, b.v. een aflevering van *Downton Abbey*. **Zie blz. 372.**

Inveraray Castle
Markpittimages/Getty Images Plus

♥ **Luister naar het bulderen van de zee** wanneer die tegen de rotsen van de Schotse eilanden beukt, zoals op Staffa, een geologisch wonder dat uit zwarte basaltorgels bestaat. **Zie blz. 387.**

♥ **Verschalk een forel** op Loch Broom, in het hartje van de Highlands. Huur je visuitrusting (en wat je nog meer nodig hebt) in het dorp Ullapool, dat volledig op de sportvisserij is ingericht. **Zie blz. 536.**

♥ **Bekijk *Braveheart* en *Highlander*** en zet dan koers naar de grandioze landschappen waar deze films zijn opgenomen: het gebied bij Fort William, aan de voet van de Ben Nevis, de hoogste berg van het Verenigd Koninkrijk. **Zie blz. 479.**

De Highland Games, een sportevenement voor sterke mannen

Gannet77/iStock

Loch Lomond

Flavio Vallenari/Getty Images Plus

TOP 5 Lochs

1. Loch Maree (blz. 533)
2. Loch Lomond (blz. 351)
3. Loch Ness (blz. 562)
4. Loch Awe (blz. 373)
5. Loch Tay (blz. 469)

♥ **Trek een kilt aan** en ga kijken bij de Highland Games, die elke zomer weer losbarsten. De beroemdste vind je in Dee Valley: paalwerpen, hamerslingeren, touwtrekken, doedelzakwedstrijden, enz. *Very Scottish*. Zie blz. 626 en 634.

♥ **Oogst de beste tuin-tips** in Threave Garden, een groot landgoed dat wordt onderhouden door de studenten van de tuinbouw-

school die daar gevestigd is. Een plaatje! Zie blz. 255.

♥ **Dwaal door het doolhof** rond de Royal Mile, de prestigieuze hoofdstraat van Edinburgh. Straten en zijstraten, donkere hoekjes en verborgen doorgangen, oude maar goed bewaarde gebouwen... Alsof je regelrecht naar de middeleeuwen bent geteleporteerd! Zie blz. 135.

2 weken De noordelijke Highlands en de Orkney Islands

Route: 1230 km vanuit Inverness, met de ferry naar de Orkney Islands

1111ESPD/J/Getty Images Plus

Inverness en Loch Ness Dag 1

Bezoek deze hoofdstad van de Highlands (**blz. 559**) en het Culloden Battlefield (**blz. 566**). Rijd langs de oostkust van Loch Ness (**blz. 562**) naar Fort Augustus.

Isle of Skye Dag 2-3

Rijd via Kyle of Lochalsh naar Eilean Donan Castle (**blz. 527**). Zodra je de brug over bent, begint je ontdekkingsreis op Skye (**blz. 494**). Maak

een wandeling in de Cuillins en bezoek het stadje Portree met zijn kleurrijke haven. Maak de volgende dag een rondrit over het schiereiland Trotternish en kijk rond in Dunvegan.

Wester Ross Dag 4-5

Volg de mooie kustroute langs Loch Carron en rijd via de spectaculaire pas Bealach-na Bà naar het schiereiland Applecross, voor de stranden en het weidse uitzicht over zee. Ga de volgende dag via de majestueuze Glen Torridon en het mysterieuze Loch Maree naar Gairloch, voor een vaartocht en het museum (**blz. 534**).

Wester Ross Dag 6-7

Bekijk de Inverewe Garden (**blz. 534**) en rijd via Ullapool (**blz. 536**) verder naar het noorden. Kies uit twee routes: langs Loch Assynt (**blz. 537**) of de kust bij Achiltibuie. Bezoek Lochinver en het schiereiland Stoer, voor de stranden en de vuurtoren, en eindig in Kylesku. Kies de volgende

De vuurtoren van Cape Wrath
lucentius/Getty Images Plus

dag uit een tochtje over de omliggende lochs, een boottocht naar Handa Island (**blz. 539**) of een strandwandeling over Sandwood Beach, richting Durness.

Durness en de noordkust

Dag 8-9

Maak vanuit Durness een dagexcursie naar Cape Wrath (**blz. 547**). Rijd de volgende dag richting Tongue, langs witte stranden, lieflijk begroeide duinen, heidevelden, veenderijen en de ruige uitlopers van het gebergte waarin de Ben Hope en de Ben Loyal liggen. Sluit de dag af in Thurso (**blz. 551**).

De Orkney Islands

Dag 10-11

Neem vanuit Scrabster (**blz. 551**) de ferry naar de Orkney's. Verken het neolithische erfgoed van deze archipel: Skara Brae, de cairns van Unstan en Maeshowe en de *brochs*, maar ook de erfenis van de Vikingen in Kirkwall (**blz. 640**), zoals Saint Magnus Cathedral. In de wintermaanden kun je hier het noordlicht zien.

De noordoostkust

Dag 12

Neem de ferry naar John o'Groats en rijd zuidwaarts naar Wick, al dan niet met een omweg langs de kliffen van

Duncansby Head, (**blz. 553**) waar grote vogelkolonies te zien zijn. Volg de kust in noordoostelijke richting om meer over de geschiedenis van de haringvangst aan de weet te komen: bezoek het Wick Heritage Centre (**blz. 554**) en de Whaligoe Steps (**blz. 555**). Als je daar tijd voor hebt, maak dan een omweg langs de Grey Cairns of Camster (**blz. 555**).

Dornoch

en de Cromarty Firth Dag 13-14

Rijd langs de kustweg naar naar het bloemenstadje Dornoch (**blz. 572**), voor de kathedraal, en naar de *royal burgh* Tain (**blz. 571**), met als hoogtepunt de Glenmorangie Distillery. Volg de Cromarty Firth naar het victoriaanse kuuroord Strathpeffer (**blz. 570**). Ga op de laatste dag nog naar het groene schiereiland Black Isle (**blz. 568**) en keer daarna terug naar Inverness.

Tip: deze route bestaat grotendeels uit lange etappes over mooie, maar vaak moeilijk berijdbare wegen. Het is in veel gevallen mogelijk de secundaire wegen te vermijden en daarmee de reistijd aanzienlijk te bekorten.

ClaudineVM/Getty Images Plus

Het Riverside Museum in Glasgow

► **National Museum of Scotland.** Edinburgh. Een museum boordevol leuke ervaringen en wetenschappelijke spelletjes. Voor de allerkleinsten is er zelfs een ruimte met zintuiglijke ervaringen en activiteiten. Bovendien is het gratis! Zie blz. 146.

► **Riverside Museum.** Glasgow. Een modern, origineel museum voor liefhebbers van treinen, trams, auto's, fietsen en voertuigen in het algemeen. Er is ook een afdeling waar je twee eeuwen terug in de tijd

De Slag bij Bannockburn herleeft.
C. McPherson/Alamy/hemis.fr

 Let op dit symbool: het staat in deze gids bij bezienswaardigheden en activiteiten waar ook de kinderen plezier aan hebben.

gaat, naar een prachtig nagebouwde straat in Glasgow, en aan de kade ligt de driemaster Glenglee (19de eeuw), die in Glasgow is gebouwd. Zie blz. 297.

► **Bannockburn Battle Field.** Bannockburn. Op een steenworp afstand van Stirling Castle ligt het slagveld waar de Engelse troepen (onder aanvoering van Edward I) en de Schotse troepen (onder aanvoering van Robert Bruce) ekaar in 1314 te lijf gingen. Nu vind je er een prachtig bezoekerscentrum, waar een multimedia-ervaring je onderdompelt in deze strijd (voor sommige kinderen te spannend). Er is ook een interactieve militaire kaart waarmee je een strategisch spel kunt spelen. Zie blz. 344.

► **Galloway Forest Park.** Newton Stewart. Dit is niet zomaar een bos, dit is het bos met misschien wel de donkerste hemel van Europa. Perfect om kennis te maken met astronomie... als het tenminste niet bewolkt is. Overdag kun je er schitterende wandelingen maken. Zie blz. 261.

► **National Museum of Flight. East Fortune Airfield.**

Deze vroegere militaire basis, niet ver van Edinburgh, herbergt een collectie van 45 zeldzame vliegtuigen, die in drie hangars te bewonderen zijn. Het hoogtepunt is de Concorde, waar je ook in mag. Alles is nog precies zoals het was! **Zie blz. 198.**

► **Naar de jan-van-genten.**

North Berwick. (30 minuten met de trein vanuit Edinburgh). Het Scottish Seabird Centre organiseert boottochten naar het eiland Bass Rock, waar een enorme kolonie jan-van-genten nestelt. In het museum kun je via webcams een kijkje nemen op de omliggende eilandjes. In de herfst zijn daar schattige babyzeehondjes te zien! **Zie blz. 196.**

► **Kyle Station Museum.**

Kyle of Lochalsh. Bewegende maquettes voor de kids, archiefdocumenten voor hun ouders: ontdek de ongelooflijke geschiedenis van de spoorlijn tussen Kyle of Lochalsh aan de westkust en Inverness aan de oostkust van Schotland. Het station ligt prachtig aan het water, met uitzicht op het eiland Skye en de Cuillins! **Zie blz. 528.**

► **Kelvingrove Art Gallery & Museum. Glasgow.**

Dit enorme (gratis) museum heeft collecties op allerlei gebieden: natuurwetenschappen, kunst, technologie, noem maar op. Ze worden gepresenteerd in een speelse, slimme en toegankelijke museografie. Wees niet verbaasd als je een opgezette beer ziet flirten met een straaljager, onder het toeziend oog van koningin Victoria... Na het bezoek kun je even lekker rennen in het park rond het museum. **Zie blz. 295.**

► **Loch Ness Centre and Exhibition. Drumnadrochit.**

In dit kleine museum aan de oever van Loch Ness draai alles om de vraag die iedereen bezighoudt: bestaat Nessie nu wel of niet? Je vindt er verhalen van ooggetuigen en een overzicht van de onderzoeken en experimenten die zijn uitgevoerd om het mysterie op te lossen – maar dat is nog steeds niet gelukt... **Zie blz. 563.**

► **Highland Games. Braemar.**

In september komt dit slaperige dorp in het Cairngorms National Park tot leven voor de legendarische Highland Games, waar verschillende teams tegen elkaar strijden: paalwerpen, hamerslingeren, touwtrekken... en dat alles begeleid door opzweepende doedelzakmuziek. En misschien kom je er de koninklijke familie wel tegen. **Zie blz. 626.**

Jan-van-genten op het eiland Bass Rock
Steve Martin/Getty Images Plus

Evenementen

Het programma van festivals en evenementen is te vinden op www.visitscotland.com. Voor traditionele evenementen, zie ook de kaart op 589.

Januari

In heel Schotland – Burns' Night: het nuttigen van 'Burns' supper' om de verjaardag (25 januari) van de nationale dichter te vieren.

Glasgow – Celtic Connections.

Shetland – Up Helly Aa.

Februari

Edinburgh – Six Nations-rugby-toernooi.

Glasgow – Glasgow Film Festival.

Jedburgh – Ba'Games.

Maart

Aberdeen – Jazzfestival.
www.aberdeenjazzfestival.com.

Inverness – Music Festival.

April

Ayr – Scottish Grand National: paardenraces. www.ayr-racecourse.co.uk.

Melrose – Melrose Sevens (rugby).

Saint Andrews – Golf Week.

April-mei

Edinburgh – TradFest, in het teken van de Keltische cultuur.

Shetland – Folk Festival: festival met folkmuziek uit de hele wereld.
www.shetlandfolkfestival.com.

Vallei van de Spey – Spirit of Speyside Whisky Festival.

Mei

In heel Schotland – Start van de Highland Games.

Aviemore – Walking Festival.

Ayrshire – Burns an'a' That. Festival ter ere van leven en werk van de dichter Robert Burns.

Blair Castle – Taptoe van de Atholl Highlanders.

Mei-juni

Angus – Glens Walking Festival.

Juni

Fort William – Mountain Bike World Cup.

Glasgow – West Fest: Jazzfestival.

Kirkwall en Stromness (Orkney Islands) – St Magnus Festival.

Juli

Dumbarton – Schots kampioenschap voor doedelzakorkesten.
www.rspba.org.

Edinburgh – International Jazz and Blues Festival.

Fochabers – Traditional and Contemporary Celtic Music Festival.
www.speyfest.com.

Glasgow – Merchant City Festival en Trnsmt Festival (muziek).
www.trnsmtfest.com.

Buiten-Hebriden – Hebridean Celtic Festival. www.hebceltfest.com.

Aberdeen – International Festival of Youth Arts: dans, opera, jazz, theater.

Augustus

Beaulieu – Tartan Heart Festival.
www.tartanheartfestival.co.uk.

Bellabeg – Games Day.

Dunkeld – Highland Games in Birmam.

Dunoon – Cowal Highland Gathering: Highland Games en Highland-festiviteiten.
www.cowalgathering.com.

Edinburgh – Edinburgh International Festival, Fringe Festival (kunsthfestival in de marge van het Edinburgh International Festival), Military Tattoo (militaire fanfares), Book Festival, Art Festival.

Glasgow – Twee evenementen waarbij de doedelzak centraal staat: Piping Live! en World Pipe Band Championship.

Oban – Highland Games: Argyllshire Gathering.
www.obangames.com.

September

Arran (eiland) – Mountain Festival.

Ayr – William Hill Ayr Gold Cup Festival: paardenraces.
www.ayr-racecourse.co.uk.

Braemar – Highland Gathering.

Dunbar – Festival van traditionele muziek: *ceilidhs* en concerten.
www.dunbarmusicfestival.co.uk.

Fort William – Ben Nevis Race: te voet de Ben Nevis beklimmen en afdalen.
www.bennevisrace.co.uk.

Hebriden – Whisky Festival.
www.hebrideanwhisky.com.

Inverness – Inverness Tattoo: mili-

taire parades, traditionele dansen en doedelzakorkesten.

Largs – Viking Festival.

Vallei van de Tweed – Borders Walking Festival in Denholm: wandelingen met gids in het Schotse land.
www.borderswalking.com.

Oktober

Blair Atholl – Kampioenschappen doedelzak en viool spelen.
www.atholl-estates.co.uk.

November

In heel Schotland – St Andrew's Day (30 november): feestdag van de beschermheilige van Schotland.

December

In heel Schotland – Kerstmarkten en Hogmanay, het Schotse nieuwjaarsfeest.

Edinburgh – Kerstfeest.
www.edinburgh.org/festivals/edinburghs-christmas.

Stonehaven – Fireball Festival: feest van het vuur om het nieuwe jaar te verwelkomen en de boze geesten te verjagen.

Bij vele feestelijkheden klinkt doedelzakmuziek.

Henfaes/Getty Images Plus

2

Midden-Schotland

MICHELINKAART 501

In het westen:

Stirling★★ 334

**Loch Lomond
& The Trossachs National Park**★★★ 350

Oban★
en het schiereiland Kintyre 368

Isle of Mull★ 381

Isle of Islay en Isle of Jura 390

In het oosten:

Dunfermline★ 396

Kirkcaldy 406

Saint Andrews★★ 410

Dundee★ 426

Perth★ 443

Pitlochry★ 461

Stirling ★★

De *royal burgh* Stirling, met zijn kasteel op een steile rots, was lange tijd een felbegeerde vestingplaats. Dit belangrijke knooppunt van verbindingswegen tussen het noorden en het zuiden van het land op de aangelslibde grond van de Forth, was meer dan eens het strijdtoneel van Schotse helden en Engelse soldaten. Vandaag de dag trekken legers toeristen door de mooie steegjes om de schitterende paleisburcht te bestormen. De streek biedt talloze mogelijkheden voor excursies: Dunblane en zijn kathedraal, de beboste Ochil Hills en zelfs een merkwaardige ananas!

📍 Ligging

36.970 inwoners – City of Stirling
REGIOKAART C2 (BLZ. 332-333) – Stirling, achter in het estuarium van de Forth tussen de Ochil Hills en de Gargunnock Hills, is het historische centrum van Schotland.

😊 Aanraders

Het kasteel en het historische centrum; de gotische kathedraal van Dunblane; de burcht van Doune; Castle Campbell vanwege de ligging en het uitzicht (bij mooi weer) op de omgeving van Dollar.

🕒 Planning

De stad en het kasteel zijn gemakkelijk op één dag te bezichtigen. Een extra dag volstaat om de meeste bezienswaardigheden in de omgeving te bezoeken.

👨‍👩‍👧 Met het gezin

De kastelen van Stirling en Doune; de Old Town Jail en The Stirling Smith in Stirling; het Bannockburn Visitor Centre.

📍 Praktisch blz. 348

📍 Adresboekje blz. 348

Bezichtigen

PLATTEGROND VAN HET KASTEEL (BLZ. 337)

★★ Stirling Castle

Castle Esplanade - ☎ 01786 450 000 - www.stirlingcastle.scot - ♿ - 9.30-18.00 u (17.00 u okt.-maart) - audiogids - bepaalde perioden gratis rondleidingen - £17,50 (5-15 jaar £10,50), incl. toegang tot het Argyll and Sutherland Highlanders Regimental Museum en de Argyll's Lodging - winkel, café - Explorer Pass.

👨‍👩‍👧 Door zijn prachtige **ligging★★★** op een steile rots boven de aanslibbingsvlakte van de Forth, was het onneembare Stirling Castle een van de machtigste burchten van Schotland. Het is te bereiken via de steile straatjes van de oude stad. Op het plein voor het kasteel houdt een standbeeld van Robert Bruce de wacht. Hij tuurt in de verte naar de toren van het National Wallace Monument en de omliggende heuvels.

Steek de gracht over en ga door de eerste poort. Blijf omhooglopen en ga door de binnenpoort. Links liggen de **Queen Anne Gardens**, op de plek van een voormalig grasveld.

Stirling Castle, de voormalige koninklijke residentie van de Stuarts
ewg3D/Getty Images Plus

Kazematten

In de kazematten is een leuke, levendige tentoonstelling te zien over de geschiedenis van de zo begeerde burcht. In de loop van de 14de eeuw, waarin de Schotten en de Engelsen elkaar fel bestreden, ging ze in vijftig jaar acht keer in andere handen over! Maquettes, voorwerpen uit die tijd en zelfs twee skeletten die hier bij opgravingen zijn gevonden, ondersteunen het verhaal.

Verlaat de burcht via de ingang met het valhek, die is gebouwd onder Jacobus IV, en je komt op het voorplein.

Lower Square

Links van dit voorplein staat de fraai bewerkte gevel van het paleis, aan de overzijde de Great Hall, en rechts de grote batterij.

Palace

De bouw begon in 1496 onder Jacobus IV en werd in 1540 voltooid tijdens het bewind van zijn zoon. Met de koninklijke residenties van Falkland en Linlithgow is dit een van de schaarse voorbeelden van de continentale renaissancestijl, die in Schotland niet echt aansloeg. Het meest bijzondere aan het eenvoudige paleis zijn de **verfijnde gevels**★★ van de vier gebouwen rond een binnenplaats.

Neem de overdekte doorgang links en loop voorbij de ingang van de Lion's Den (1).

Lady's Hole (2) – Dit terras biedt een mooi **uitzicht** op het westen, met name op de lagergelegen **King's Knot**. De geometrische vormen van deze tuin, die nu met gras is begroeid, werden in 1627 ontworpen door William Watt. In de verte is links de mast van de rotonde van Bannockburn zichtbaar.

Koninklijke vertrekken – Deze liggen boven de kelders en onder de vertrekken van de hovingen, op de mooiste verdieping van het paleis. Ze zijn volledig ge-

Een strategische ligging

Er is niet zo veel bekend over de eerste bewoners van deze rots. De banden met het koningshuis ontstaan in 1124, na de dood van Alexander I. Zijn broer, David I, verheft het dorp tot *royal burgh* en brengt zo welvaart en groei voor Stirling. In de 12de eeuw behoort het stadje tot de 'Court of Four Burghs', samen met Berwick, Edinburgh en Roxburgh.

Onafhankelijkheidsoorlog

Vanwege zijn strategische belang wordt het kasteel meer dan eens aangevallen door zowel de Engelsen als de Schotten. Deze woelige tijd brengt twee van de grootste Schotse helden voort, **William Wallace** en Robert Bruce. Wallace herovert het kasteel op het garnizoen van Edward I na zijn overwinning in de **Battle of Stirling Bridge** in 1297. In 1304 is Stirling de laatste Schotse burcht in handen van Wallace. Na zijn capitulatie bezetten de Engelsen tien jaar lang het kasteel, maar het wordt in 1314, na de **Battle of Bannockburn**, heroverd door Bruce. Nu roept hij de Schotse onafhankelijkheid uit.

Residentie van de Stuarts

Als de Stuarts op de troon komen, wordt Stirling Castle een permanente koninklijke residentie. Jacobus III (1451-1488), die in het kasteel wordt geboren, versterkt de defensieve aard en bouwt het wachthuis en de Great Hall waar het parlement bijeenkomt. Stirling beleeft dan zijn grootste bloeitijd. **Jacobus IV**, een echte renaissancevorst en een tijdgenoot van Hendrik VIII van Engeland en Frans I van Frankrijk, begint met de bouw van het paleis. Jacobus V zet het project van zijn vader voort en voltooit het paleis, een juweeltje van

de Schotse renaissance. Zijn dochter **Maria Stuart** (1542-1587) wordt op 9 september 1543 tot koningin van Schotland gekroond in de oude koninklijke kapel. Haar piepjonge zoon, de latere Jacobus VI, wordt er in 1566 gedoopt. Het jaar daarna wordt het 13 maanden oude prinsje nog voor de troonsafstand van zijn moeder gekroond in de parochiekerk, de Church of the Holy Rude; hij groeit op onder de autoritaire voogdij van George Buchanan.

Welvarende royal burgh

Stirling profiteert van de aanwezigheid van het hof en van belastingvoordelen, en kent in de 15de en 16de eeuw een grote bloei. De stad breidt zich snel uit aan de voet van de heuvel, waar een kerk en verschillende koninklijke gebouwen worden opgetrokken. Hovelingen en edelen die zo dicht mogelijk bij het hof willen vertoeven, laten in de stad huizen bouwen en kooplieden volgen hun voorbeeld. Als Jacobus VI zijn hof in het Londense Whitehall vestigt, heeft Stirling al een stevige handelspositie verworven.

Opstanden in de 18de eeuw

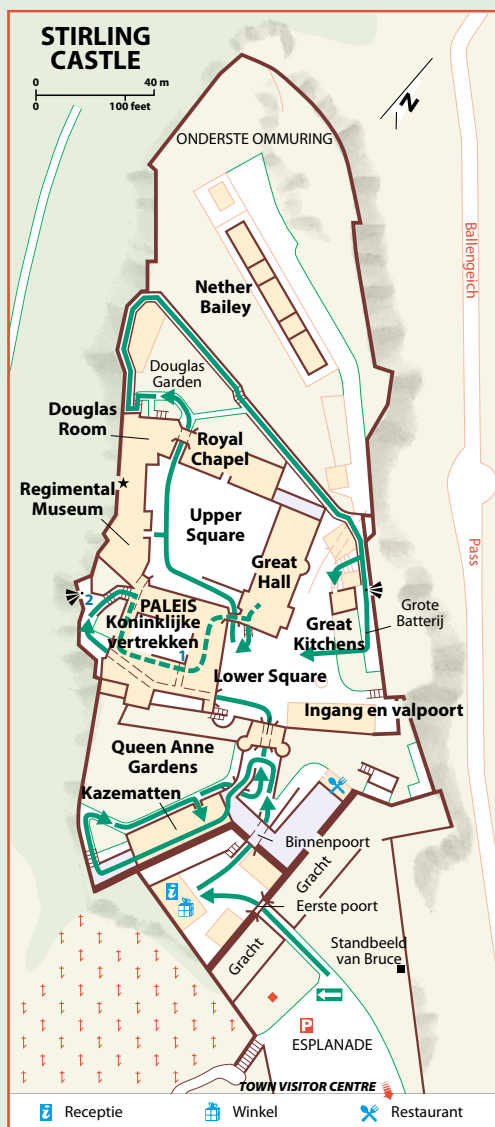
In de woelige periode van de Covenanters en de republiek speelt Stirling opnieuw een militaire rol als garnizoensstad. De bevolking neemt deel aan de jakobitische opstand en met name aan de slag bij Sheriffmuir in 1715. De stad doet ook mee aan de opstand van 1745, het jaar waarin Bonnie Prince Charlie de winter doorbrengt in de streek, voor zijn definitieve nederlaag in Culloden in 1746.

Industriële expansie

In de 19de eeuw floreren de textiel-industrie, de steenkolenmijnen en

de constructie van landbouwmachines. Dankzij de centrale ligging en de komst van de spoorweg wordt de stad een knooppunt van verbindingen en opnieuw een handelscentrum. Vandaag de dag profiteert Stirling van

de groei van de elektronische industrie, die sterk is vertegenwoordigd in de 'Central Belt', ook wel 'Silicon Glen' genoemd. Stirling is tevens een belangrijk landbouwcentrum met een moderne veemarkt.

renoveerd in het licht van het laatste historische en architectonische onderzoek, om ze zo veel mogelijk in hun oorspronkelijke staat te herstellen. In de Queen's Outer and Own Halls zijn enkele van de beroemde **Stirling Heads**★★ te zien. Deze eiken medaillons vormen een fraai en zeldzaam voorbeeld van Schotse houtsnij-kunst uit de renaissance en tonen koningen en koninginnen, hovelingen, mythologische personages en Bijbelse figuren.

Onder Jacobus V sierden fanastische wandtapijten uit Vlaanderen van begin 16de eeuw de **Queen's Inner Hall**, elk tapijt net zo duur als een oorlogsschip. De oorspronkelijke werken bevinden zich nu in het Metropolitan Museum in New York, maar de reproducties die je hier ziet, zijn van zeldzaam hoge kwaliteit: het heeft dertien jaar gekost – en twee miljoen pond! – om ze te maken.

😊 In de voornaamste zalen zijn gidsen aanwezig, gekleed in klederdracht uit die tijd, om vragen van de bezoekers over het dagelijks leven in het kasteel te beantwoorden. Kinderen vinden hen geweldig!

Great Hall

Dit bouwwerk heeft sterk te lijden gehad onder het gebruik als kazernement in de 18de eeuw, maar dankzij een grondige restauratie kreeg het zijn oude pracht en praal terug, én zijn originele en verrassende 'goudgele' kleur. Het is een mooi voorbeeld van lokale architectuur in **laatgotische stijl**, die door schrijver Daniel Defoe werd omschreven als 'de meest majesteitelijke die ik ooit heb gezien in Europa'. De gotische zaal omvatte oorspronkelijk een verhoging aan de zuidkant, omlijst door schitterende uitspringende ramen; daartegenover was de loge voor de muzikanten. De zaal en de **eiken steekbalkenkap** werden verlicht door tweelingvensters. Er zijn twee houten tronen neergezet, zodat bezoekers leuke foto's voor thuis kunnen maken.

Upper Square

Hier is de ontwikkeling van de bouwstijlen te zien over een periode van 150 jaar, door de gevel van de Great Hall (1460-1488) te vergelijken met die van het paleis (1496-1540) en de kapel (1594).

De oorspronkelijke gevel van de Great Hall heeft vier paar ramen met grote vensteropeningen boven een afdak dat de buitentrap beschermt. Boven de kroonlijst bevond zich een borstwering met kantelen en een weergang. De paleisgevel valt op door het **gevarieerde beeldhouwwerk**: tussen de ramen zijn veellobbige, uitspringende bogen te zien met gebeeldhouwde figuren (van links naar rechts: Jacobus V, een jongeman die een beker vasthoudt, de Venus van Stirling, een man met baard en een vrouw met een gedrapeerd gewaad). De gevel van de kapel daarentegen oogt heel sober.

Royal Chapel

De huidige kerk werd inderhaast neergezet door Jacobus VI op de plaats van een oudere kapel, ter gelegenheid van de doopceremonie van prins Hendrik. De gevel in klassieke, **vroege renaissancestijl** aan de zijde van het Upper Square is het interessantst en heeft drie paar ramen met rondbogen die een fraai bewerkt portaal omlijsten. Verslagen uit die tijd spreken van een bijzonder verfijnde binnenversiering, waarvan jammer genoeg niets bewaard is gebleven.

★ Argyll and Sutherland Highlanders Regimental Museum

☎ 01786 448 041 - www.argylls.co.uk - zelfde openingstijden als Stirling Castle. Kaartje geeft ook toegang tot het kasteel.

Vanaf de weergang van Stirling Castle kun je het National Wallace Monument zien.

Michael Jagla/Getty Images Plus

Onderscheidingen die werden verdiend op de slagvelden, vaandels, medailles, uniformen in vredes- en oorlogstijd, documenten en foto's geven een beeld van de geschiedenis van dit in 1794 in het leven geroepen regiment en dan vanzelfsprekend vooral de heroïsche momenten, zoals de slag bij Balaklava (1854) en de bevrijding van Lucknow. De eenheid was belast met het bewaken van het gebalsemd lichaam van Napoleon op Sint-Helena, die daar in 1821 was gestorven, voordat het in 1842 naar Frankrijk werd gebracht. Vergeet niet ook de collectie **zilveren voorwerpen** van het regiment te bewonderen.

Steek de Douglas Garden over.

In de Douglas Room links werd **Black Douglas** in 1452 lafhartig vermoord door Jacobus II.

Wall Walk

De weergang langs de kantelen aan de oostzijde biedt mooie **uitkijkpunten**: de grote batterij, met daaronder de middeleeuwse brug van Stirling die de Forth overspant, en verderop de toren van Cambuskenneth, het National Wallace Monument en de Ochil Hills, die zich tegen de horizon aftekenen.

The Great Kitchens

Op het Lower Square dalen enkele treden af naar de grote keukens, waar het flauwe licht van de haarden en flakkerende fakkels in een kleine expositie de chaotische sfeer tijdens de bereiding van een koninklijk banket oproepen.

Nether Bailey

Op deze voormalige pleisterplaats ten noorden van het kasteel waren vroeger de koninklijke stallen, werkplaatsen en hondenkennels gevestigd. Nu is er een tapijtenatelier, waar je kunt zien hoe de tapijten worden gemaakt die de koninklijke vertrekken sieren. Rond dit minder bezochte gedeelte van het kasteel loopt een wandelpad.

Praktisch

Inlichtingen

www.yourstirling.com.

Aankomst en vertrek

Parkeren

Autorijden in de binnenstad is af te raden. Parkeer op een van de parkeerterreinen aan de centrumrand, of bij de ingang van het kasteel als je niet naar boven wilt lopen.

Tips

Stirling City Pass – *stirlingcitypass.com*. Twee opeenvolgende dagen tussen eind juni en begin sept. -

£ 35,50 (5-16 jaar £ 21,40) - incl. toegang tot het kasteel, het National Wallace Monument, de Old Town Jail en andere monumenten in Stirling en omgeving. Online verkrijgbaar bij de Old Town Jail.

Stirling Sightseer – *Juni-aug.* - £ 12, 24 uur geldig. Doet het station, het kasteel en het National Wallace Monument aan.

Stirling Ghost Walk – ☎ 01592 874 449 - www.stirlingghostwalk.com - £ 8 (kind £ 6) - vr-za 20.00 u - juli-aug.: di-za 20.30 u - vertrek voor de Old Town Jail. Nachtelijke wandelingen door de stad met gekostumeerde acteurs.

Adresboekje

PLATTEGROND (BLZ. 341)

Uit eten

Doorsneeprijzen

10 The Portcullis Hotel – A1 - Castle Wynd - ☎ 01786 472 290 - www.theportcullishotel.com - £ 11,50/33. Sirloin steak en kip uit de Highlands zijn de toppers van deze gezellige pub in een hotel in de buurt van het kasteel. Prima prijs-kwaliteitverhouding.

Wat meer luxe

4 Hermann's – A1 - 58 Broad St. - ☎ 01786 450 632 - www.hermanns-restaurant.co.uk - 12.00-14.00, 18.00-21.00 u - lunchmenu £ 19,50/23,50, menu £ 29,50/33. De kok combineert Oostenrijkse en Schotse smaken en gebruikt kwaliteitsproducten van boeren uit de streek. De porties vallen wat klein uit. Reserveren voor 's avonds aan te raden, vooral op zaterdag.

Een tussendoortje

♥ **Darnley Coffee House** – 18 Bow St. - ☎ 01786 474 468 -

11.00-16.00 u. Dit adresje voor fijnproevers, door locals zeer gewaardeerd, is gevestigd onder de gewelven van een 16de-eeuws huis. Geniet hier van huisgemaakte soepen, broodjes en verse salades voor een snelle lunch. Of van een tussendoortje met uitstekend gebak.

Winkelen

Stirling Arcade – Tussen Murray Pl. en King St. - ☎ 01786 450 719 - www.stirlingarcade.com - vanaf 9.00, zo-ma vanaf 11.00 u. Niet zozeer vanwege de keuze, die niet zo groot is, maar voor de sfeer die heerst in deze mooi gerenoveerde, leuke victoriaanse passage (1881).

Affinity Sterling Mills Outlet Village – Devon Vale - Tillicoultry - 30 km ten oosten van Stirling via de A905 en dan de A91 - ☎ 01259 752 100 - www.sterlingmills.com - ☎, P - 9.00-18.00 u. De Britten zijn dol op dit soort outlets. Hier zijn koopjes te halen!

♥ **Tinsel & Tartan** – 2 Spittal St. - ☎ 01786 448 348 - www.tinselandtartan.co.uk - P - 10.00-17.00 u. Ongelofelijk maar waar: dit winkeltje

verkoopt het hele jaar door originele kerstartikelen, sommige typisch Schots. Eigenares Lyndsey heeft een passie voor kerstdecoraties en opende haar ideale winkel in 2019.

Uitgaan

The Tolbooth – Jail Wynd – ☎ 01786 274 000 – www.stirlingevents.org/tolbooth-event – . Dit uitgaanscentrum met grote glazen puien omvat een restaurant, een café en een theater. Moelijk voor te stellen dat dit vroeger de rechtbank met gevangenis was! Terras op de achtste verdieping met uitzicht op de hele stad.

The Albert Halls – Dumbarton Rd – ☎ 01786 473 544 – stirlingevents.org/albert-halls-event. Concerten en voorstellingen in een traditioneler genre dan in de Tolbooth.

Overnachten

Doorsneeprijzen

13 Castlecroft B&B – A1 – Ballengeich Rd – ☎ 07553 345 497 – www.castlecroft-uk.co.uk – – 6 kamers vanaf £ 120 . Dit adres aan de

voet van het kasteel ligt 10 minuten van het centrum als je om de heuvel loopt. Uitzicht op King's Park en de uitlopers van de Highlands. Mooie kamers, sommige met terras.

7 Golden Lion Hotel – B2 – 8-10 King St. – ☎ 01786 475 351 – www.thegoldenlionstirling.com – – 66 kamers en 2 appart. vanaf £ 125 – . Dit oudste hotel van Stirling bestaat al sinds 1786 en ligt in het voetgangersgebied. Comfortabele kamers. Vraag naar die op de hoogste verdieping met uitzicht op de Ochil Hills, of die aan de straatkant, die erg stil zijn. Goed restaurant met verzorgde inrichting.

Wat meer luxe

10 The Stirling Highland Hotel – B1 – Spittal St. – ☎ 01786 272 727 – www.thecairncollection.co.uk – – 96 kamers £ 120/145 – – afternoon tea £ 18. Dit hooggelegen hotel in een oude school heeft mooie, moderne en goed geëquiperde kamers. Sommige hebben schitterend uitzicht op de stad en de laagvlakte. Chic restaurant met intieme sfeer.

Barnton Street is een winkelstraat in het centrum van Stirling.
Dmitry Naumov/Shutterstock

Loch Lomond & The Trossachs National Park ★★★

Welkom in het hart van het romantische Schotland van Sir Walter Scott, Wordsworth, Coleridge en vele andere kunstenaars die in de loop der eeuwen vielen voor de woeste schoonheid van de beboste heuvels, weerspiegeld in het sprankelende water van die vreemd gevormde meren, te beginnen met het grootste: Loch Lomond, parel van het eerste nationale park van Schotland en uitvalsbasis voor talloze activiteiten als fietsen, wandelen, kanoën en boottochtjes. Tel hierbij op de goede bereikbaarheid – een half uur rijden van Stirling en iets langer van Glasgow – en je begrijpt waarom dit fantastisch bewaard gebleven natuurgebied zo populair is, zowel onder Schotten als onder toeristen.

📍 Ligging

Stirling

REGIOKAART BC2 (BLZ. 332-333) – Strikt genomen worden de Trossachs in het oosten begrensd door de punt van Loch Achray, in het westen door de voet van Loch Katrine, in het noorden door de Ben An (533 m) en in het zuiden door de Ben Venue (727 m). Maar de naam wordt gebruikt om een groter gebied aan te duiden – het nieuwe Loch Lomond & The Trossachs National Park – dat reikt tot aan het westen van de Lomond. Het gebied ligt net even ten noorden van Glasgow en is gemakkelijk bereikbaar. *Zie de tabel met afstanden en reistijden op blz. 352.*

👤 Aanraders

De talloze meren in de streek; de wandelpaden in het Queen Elizabeth

Forest Park; het fietspad langs de noordoever van Loch Katrine.

🕒 Planning

In het weekend, zeker bij mooi weer, wordt de streek overspoeld door inwoners van Glasgow, die frisse lucht komen opsnuiven. Dan is het druk op de weg, dus wees voorzichtig!

👨‍👩‍👧 Met het gezin

Loch Lomond Sea Life Aquarium met de speelse otters; de Hamilton Toy Collection in Callander; demonstraties schapendrijven met honden in het Scottish Wool Centre in Aberfoyle; de Three Lochs Forest Drive; een fietstocht bij Loch Katrine; het klimbos in het Queen Elizabeth Forest Park.

📍 Praktisch blz. 363

📍 Adresboekje blz. 364

Rondritten

KAART VAN THE TROSSACHS NATIONAL PARK (BLZ. 356-357)

De hierna beschreven rondritten zijn allemaal vrij kort, zodat er genoeg tijd is om te wandelen. Wie met de auto reist, kan natuurlijk verschillende routes op een dag doen.

🌿 Het park is vooral een wandelparadijs: met 21 *munros* (bergen van meer dan 914 m hoog), 19 *corbetts* (tussen 762 en 914 m hoog) en talloze minder hoge heu-